

โครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่ กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม มีการปลูกพืชหลากหลายชนิด โดยเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางเกษตรของไทยประมาณ ๑๕๐ ล้านไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๗ รองลงมา ได้แก่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น พืชไร่ สวนผัก/ไม้ดอกไม้ประดับ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๒๓, ๒๑, ๑ และ ๘ ตามลำดับ ซึ่งนับว่าผลไม้เป็นสินค้าเกษตรที่เกษตรกรนิยมปลูกอย่างมาก ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้นำการผลิตและการส่งออกผลไม้เมืองร้อนที่สำคัญและมีชื่อเสียงที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับ ๑ ในภูมิภาคอาเซียน เกษตรกรมีการปลูกไม้ผล ๕๗ ชนิด พื้นที่ประมาณ ๗.๓ ล้านไร่ ผลผลิตปีละประมาณ ๑๑.๒๕ ล้านตัน ผลผลิตร้อยละ ๘๐ บริโภคผลสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคของประชากรภายในประเทศ อีกร้อยละ ๒๐ ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ โดยมีมูลค่าการส่งออกไม่น้อยกว่า ๗๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี แบ่งเป็นประเภทการส่งออกในรูปแบบผลไม้สดร้อยละ ๓๐ และผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้ร้อยละ ๗๐ จะเห็นได้ว่าผลไม้ นับเป็นสินค้าเกษตรที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมาก

จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ประมาณ ๕,๐๗๗,๕๓๕ ไร่ มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๙๖,๑๐๕ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรประมาณ ๓.๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีพื้นที่ปลูกข้าว ๓ ล้านไร่ ยางพารา ๒๑๐,๐๐๐ ไร่ อ้อย ๒๑๗,๐๐๐ ไร่ มันสำปะหลัง ๑๐๒,๘๐๐ ไร่ ไม้ยูคาลิปตัส ๖๙,๐๐๐ ไร่ และไม้ผล ๑,๒๐๐ ไร่ ซึ่งปัจจุบันการผลิตไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์ และอุปทานของสินค้าเกษตรบางชนิด ส่งผลถึงราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรได้รับ ส่วนด้านกายภาพ เกษตรกรยังมีการผลิตตามความเคยชิน สินค้าเกษตรหลายชนิดถูกผลิตอยู่ในพื้นที่เหมาะสมน้อย หรือไม่เหมาะสม ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูงขณะที่ได้ผลตอบแทนต่ำ ขาดศักยภาพในการแข่งขัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ผลักดันนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวางแผนการผลิต และทำการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลทางกายภาพหรือศักยภาพของพื้นที่และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

แต่อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชชนิดอื่นมาปลูกไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจนั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ แหล่งน้ำ สภาพภูมิอากาศ ความพร้อมของเทคโนโลยี เป็นอย่างมาก ดังนั้น หากจะต้องการปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชชนิดอื่นมาปลูกไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจแทนซึ่งจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรและสร้างรายได้ให้ประเทศได้อีกทางหนึ่ง โดยหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยสนับสนุนความรู้โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ มีความสามารถในการแข่งขัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์ จึงดำเนินโครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรด้วยการปลูกไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจแทนพืชชนิดอื่น โดยการถ่ายทอดความรู้ ศึกษาดูงาน และจัดทำแปลงเรียนรู้ ให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ร่วมกัน

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการมีความรู้เรื่องการปลูกไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ แทนพืชชนิดอื่นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ตาม Agri Map แหล่งน้ำ และสภาพภูมิอากาศ

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแปลงไม้ผลต้นแบบที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ

๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในพื้นที่ของตนเอง

๓. กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมาย เกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผลที่สำคัญทางเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของพื้นที่จำนวน ๖๐ ราย

๔. วิธีการดำเนินการ

๔.๑ พัฒนาคำแนะนำและวิเคราะห์ความเป็นไปได้สำหรับการปรับเปลี่ยนจากพืชอื่นมาปลูกไม้ผล

๔.๑.๑ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคำแนะนำและวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการตามแนวทางการดำเนินงานและแผนปฏิบัติงานที่ได้จากกิจกรรมที่ ๔.๑.๒ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ร่วมกันในระดับพื้นที่พร้อมด้วยเกษตรกรที่มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยแต่ละจังหวัดมีเป้าหมายเกษตรกรจังหวัดละ ๖๐ ราย โดยการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจังหวัดควรคัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ที่ติดต่อกันเพื่อสะดวกในการประสานงานและการรวมเป็นกลุ่มการผลิตสินค้าส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งได้ในอนาคต

๒) ได้ข้อสรุปร่วมกันในระดับจังหวัด/อำเภอ จากการวิเคราะห์พื้นที่ร่วมกัน รวมทั้งประเด็นการพัฒนาความรู้ในการศึกษาดูงานจากแปลงไม้ผลต้นแบบที่จะดำเนินการปรับเปลี่ยนตามประเด็นความต้องการที่วิเคราะห์ร่วมกัน อีกทั้ง การนำไปจัดทำแปลงเรียนรู้ในจังหวัดเพื่อให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการสามารถแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

๔.๑.๒ จัดทำแปลงเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผล ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรที่มีความสมัครใจและมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผล

๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ คัดเลือกเกษตรกรจากการรับสมัครในข้อ ๑ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ตาม Agri Map เกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้มีความพร้อมและเป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจได้ ส่งผลให้เกิดการขยายผลเป็นจุดเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลได้ในอนาคต

๓) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผล

๔) ตรวจสอบและติดตามการปลูกไม้ผลของเกษตรกรให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด

๕) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการจัดทำแปลงกรณีมีปัญหาจากการเพาะปลูกเกิดขึ้น

๔.๑.๓ ศึกษาดูงานแปลงไม้ผลต้นแบบที่จะดำเนินการปรับเปลี่ยน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

๔.๒ สรุปผล ติดตามและประเมินผลโครงการ

๔.๒.๑ การติดตามและประเมินผลโครงการ

๔.๒.๒ การจัดทำสรุปผลโครงการ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

๕. สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ อำเภอกาบเชิง และอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ อำเภอละ ๓๐ ราย

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒

๗. งบประมาณ

งบดำเนินงาน จำนวน ๑๓๑,๗๒๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นหนึ่งพันเจ็ดร้อยยี่สิบบาท) ดังนี้

๗.๑ กิจกรรมพัฒนาความรู้และวิเคราะห์ความเป็นไปได้สำหรับการปรับเปลี่ยนจากพืชอื่นมาปลูกไม้ผล

งบประมาณ ๑๑๐,๗๒๐ บาท รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมย่อยดังนี้

๗.๑.๑ กิจกรรมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาความรู้ไม้ผลและวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนสินค้าในพื้นที่โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม จำนวน ๒ วัน งบประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท สามารถถ่ายทอดทุกรายการ รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวันของเกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๑๒๐ บาท

เป็นเงิน ๑๔,๔๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มของเกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๔ มื้อ ๆ ละ

๓๕ บาท เป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท

๓. ค่าพาหนะเดินทางเกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๒ วัน ๆ ละ ๒ เที่ยว ๆ ๕๐ บาท

เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๔. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน ๘ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท

๕. ค่าวัสดุฝึกอบรม จำนวน ๖๐ ราย ๆ ละ ๑๔๐ บาท เป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท

๗.๑.๒ กิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผล งบประมาณ ๑๒,๐๐๐ บาท รายละเอียดค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ป้ายแปลงเรียนรู้ สำหรับเกษตรกรที่สมัครใจ และมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผลอย่างน้อย ๑ ไร่ จำนวน ๑ แปลง

๗.๑.๓ กิจกรรมศึกษาดูงานแปลงไม้ผลต้นแบบที่จะดำเนินการปรับเปลี่ยน งบประมาณ ๕๐,๗๒๐ บาท รายละเอียดค่าใช้จ่ายสำหรับเจ้าหน้าที่ และเกษตรกร รวม ๖๑ ราย ไปศึกษาดูงานแปลงไม้ผลตามประเด็นความต้องการที่ได้วิเคราะห์ร่วมกัน จำนวน ๒ วัน ๑ ครั้ง

๗.๒ กิจกรรมสรุปผล ติดตามและประเมินผลโครงการ งบประมาณ ๒๑,๐๐๐ บาท รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมย่อยดังนี้

๗.๒.๑ กิจกรรมติดตามและประเมินผลโครงการ งบประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณดังนี้

๑. ค่าใช้จ่ายได้แก่ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ในการติดตามการดำเนินงาน และให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท

๒. ค่าใช้จ่ายได้แก่ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ในการติดตามการดำเนินงาน และให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาท

๗.๒.๒ กิจกรรมจัดทำสรุปผลโครงการ งบประมาณ ๖,๐๐๐ บาท รายละเอียดการใช้จ่าย งบประมาณเพื่อดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการรูปเล่ม

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๘.๑ นายสมนึก ปลอดทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

๘.๒ นายชิตะภัทร โพธิ์แสน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์

๙. ตัวชี้วัดโครงการ

๙.๑ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นไม้ผล ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจได้ไม่น้อยกว่า ๖๐ ไร่

๙.๒ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกิดการพัฒนาศักยภาพตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลและมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการปรับเปลี่ยนการปลูกพืช ชนิดอื่นเป็นไม้ผลตามผลการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีความเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบ อาชีพการเกษตร

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืช อื่นเป็นไม้ผลตามความเหมาะสมของพื้นที่และมีคุณภาพดี ส่งผลให้เกษตรกรมีทางเลือกกิจกรรมการผลิตสินค้า เกษตรเพิ่มขึ้น

๑๑. ผู้เสนอโครงการ

- โครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่ กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ งบประมาณ ๑๓๑,๗๒๐ บาท (สามแสนสองหมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

(นายพีรเดช สายแก้ว)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

รักษาราชการแทน เกษตรจังหวัดสุรินทร์

๑๒. ผู้เห็นชอบโครงการ

- เห็นชอบโครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่ กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ ภาคตะวันออกเฉียงเหนืองบประมาณ ๑๓๑,๗๒๐ บาท (สามแสนสองหมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

(นายพรพจน์ บัณฑิตยานุรักษ์)

รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

๑๓. ผู้อนุมัติโครงการ

- อนุมัติโครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่
กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนืองบประมาณ ๑๓๑,๗๒๐ บาท (สามแสนสองหมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

(นายประภัสสร มาลากาญจน์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์

๒๗ พ.ย. ๒๕๖๑

ประชุมเชิงปฏิบัติการ

“พัฒนาความรู้แม่ผลและวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในพื้นที่โดยเกษตรกรรมมีส่วนร่วม”

โครงการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่สินค้าชนิดใหม่ตามศักยภาพพื้นที่

กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นแม่ผลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสุรินทร์

วันที่ ๒๕-๒๖ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สถานที่จัดประชุม ณ อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

จัดโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์

เวลา	๐๘.๐๐ น.	๐๙.๐๐ น.	๑๐.๐๐ น.	๑๑.๐๐ น.	๑๒.๐๐ น.	๑๓.๐๐ น.	๑๔.๐๐ น.	๑๕.๐๐ น.	๑๖.๐๐ น.
วันที่ ๒๕ ธ.ค. ๖๑	- ลงทะเบียน (จนท.สนง.กจ.สร)	- ชี้แจง โครงการ - พิธีเปิดอบรม (จนท.สนง.กจ.สร)	-	-	-	-	-	-	-
๒๖ ธ.ค. ๖๑	- ลงทะเบียน (จนท.สนง.กจ.สร)	- ทบทวนเนื้อหาการ อบรมวันแรก (จนท.สนง.กจ.สร)	- สถานการณ์การผลิต การตลาดแม่ผล (บรรยาย) วิทยากร ภาครัฐ	ประชุมบรรยายแลกเปลี่ยนเรียนรู้			- การปรับเปลี่ยนการผลิตพืชอื่นเป็นแม่ผลที่ เหมาะสมตามแผนที่ Agri Map (บรรยาย) วิทยากร ภาครัฐ	-	-
			- การพัฒนาคุณภาพแม่ผลครบวงจร (บรรยาย/แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม) วิทยากร ภาครัฐ				ต่อ - การพัฒนาคุณภาพแม่ผลครบ วงจร (บรรยาย/แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม) วิทยากร ภาครัฐ	-	-
								-	-

หมายเหตุ ๑) อาหารว่างและเครื่องดื่ม เข้า เวลา ๑๐.๓๐ น. บ่าย เวลา ๑๔.๓๐ น.

๒) กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม